

IZHAJA VSAKI DAN

Naši št. sedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične štev. se prodajajo po 3 nč. (6 stot.) v mnogih točkah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Posojani, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 nč. (10 stot.).

KLASIS SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 in višini. CENE: Trgovinske in obrtne oglase po 2 st. mm, sodniške, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 30 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka dodatna vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, največ pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopisane naročnine, se uprava ne ozira.

Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: cele leto K 5.00, pol leta 2.60

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilne vana pisna se ne sprejemajo in okopisi se ne vračajo.

Naročnina, oglasne in reklamacije se pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Girolamo Galati 18 (Narodni dom)

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik koncesorij lista „Edinost“. - Natisnila tiskarna koncesorij lista „Edinost“ v Trstu, ul. Giorgio Galati št. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57

Julij Födransperg morilec šansonetke Lucienne Fabry pred porotnim sodiščem.

Danes ob 9. uri je pričela razprava proti morilcu šansonetke Lucienne Fabry, 48-letnemu Juliju Födranspergu. Toženec se je nahajal v poslopju dež. sodišča vže rano zjutraj. Ob 9. uri in nekaj minut je bil priveden v dvorano. Toženec gleda plaho okolu sebe, oblečen je v črno, salonsko obleko.

Razpravi predseduje deželni svetnik Clariči, votanta sta Parisini in Segnan. Obtožbo zastopa sam državni pravdnik dr. Zencovich, a brani toženca odv. Petronio. Na to so bili izzrebani porotniki.

Na razpravo sta pozvana tudi zdravniška zvedenca in psihijatra dr. Nidias in dr. Pastovich.

Prisotnih je 12 časnika, in sicer poročevalec „Edinosti“, „Triester Zeitung“, „Adriatico“, „Neue Freie Presse“, „Alto Adige“, „Corriere della Sera“, „Coda del Diavolo“, „Grazer Tagblatt“ in 4 poročevalci za „Piccolo“.

Na galeriji ni mnogo občinstva, ker, kakor je bilo že rečeno, ni sodišče dovolilo vstopa na galerijo prevelikemu številu ljudi, radi slabega stanja, v katerem se galerija nahaja.

Potem, ko so porotniki podali prisego, je bila prečitana sledeča

obtožnica:

Dne 27. julija minolega leta, okolu 6. ure zjutraj, je težak Viktor Laković krozil po obrežju del Mandracchio ter gledal v dno morja, da bi našel kako ribo in jo nabodel z ribiškim orodjem posebne vrste, ki je je v to svrhu imel seboj.

Vstavil se je bil za trenotek v bližini pomola sv. Karola, kjer je bil zagledal na dnu morja neki predmet, sličen debeli culi. Pomeril je se svojim orodjem na ta predmet, ga nabodel in ga potegnil iz morja: cula je bila povita v brisalko in kos debelega papirja, a vse skupaj je bilo povezano s žico, kateri je bil pritrjen kamen.

Kakor hitro je bil potegnil culo iz morja, je pa Laković v svoje veliko začudenje zapazil, da se je iz nje cedila kri ter je — jako prestrašen — takoj obvestil o tem nekoga policijskega redarja, ki je šel tam mimo.

Konstatovalo se je tedaj, da je bila v culi človeška glava! In ta nesrečni dogodek je privedel do odkritja nezasišane in krutega zločina, ki je vzbudil splošno ogorčenost in ki v grozoti vseh svojih podrobnosti nadkriljuje druge krvave zločine, ki so žalibog zabeleženi v analih zločinstva.

Poizvedbe, ki jih je redarstvena oblast s hvalevredno vneto takoj uvedla, kakor tudi natančna in marljiva preiskava, so podale očitni dokaz, da je današnji toženec, Julij Födransperg, premoščeno in preučeno z brutalno krvočinstvo na barbarski način, v svrhu, da jo oropa, v moral neko mlado žensko, imenom Lucienne Fabry, ki se je tedaj nahajala v Trstu, angažirana kakor šansonetka in ki je bila kakor taka, v skrbi za svojega edinega sina Marcela Fabry, bivajočega v Tunisu, prihranila nekoliko denarja ter je držala pri sebi tudi nekaj draguljev in razne obleke, ki jih je zahteval njen poklic.

Kakor že rečeno, je najdenje one cule, v kateri je bila glava nesrečne Fabry, o kateri je zdravniški izvedenec izjavil, da je bila odrezana od hrbtnice z jako ostrim rezilom ter da je bila smrt — sodeč po dejstvu, da je bila glava še jako dobro ohranjena — nastopila najdalje tekem zadržanih 36 ur — dovedlo do odkritja tega groznega umora in morilca.

Na papirju, v katerem je bila povita odsekana glava, se je našel prilepljen listek, na katerem je bilo tiskano ime in kraj neke tvrdke z muzikalijami, a napisan naslov: „I. R. von Födransperg. Rojano N. 6 273, Triest“.

Poizvedbe, ki se jih je takoj uvedlo o tem Födranspergu, so imele zanj tako nevgoden vseh, da se je takoj začelo sumiti o njem, vsled česar ni redarstvena oblast odlašala, da ga poišče in gre v Rojan v hišo, v kateri je stanoval in ki je bila naznačena na rečenem lističu.

In res je nesrečna Fabry postala žrtev zverinskega instinkta današnjega toženca.

Julij Födransperg.

Lucienne Fabry.

Ta jo je namreč najprej zvalil v svoje stanovanje z namenom, da jo oropa, a v soboto, dne 25. julija jo je zavrtno napadel, jo ponovno zabodel z bodalom in jo na ta način vsmrtil. Za tem je pobral ves njen denar in vse vrednostne predmete, a žrtev je grozno razmesaril, v nadi, da bo tako ostal prikrit grozni zločin, ki ga je on pri popolni pameti in svobodni zamislil, dolgo časa premišljal in krvoločno izvršil.

Ko je sodna komisija vstopila v stanovanje, sestojede iz dveh sob, ena tik druge, se je našlo 7 omotov, povitih v sukno in v papir, — od teh 7 omotov, so bili trije v nekem kovčku, ki se ga je našlo v kleti v pritličju hiše — in v grozo oseb, ki so se vdeležile te hišne preiskave, so se v teh omotih našli kosi trupla nesrečne žrtve, in sicer truplo, noge, razrezana vsaka na 2 dela, in roke, vsaka v enem omotu. V nekem drugem omotu so se pa našle okrvavljene cunje, 5 kosov platna, kos bele srajce in brisalka, katere so se držali mali šopki las.

Vzlic temu groznemu odkritju je pa toženec s hladno nemarnostjo, kakor je bil s hladno premišljenostjo izvršil zločin, tajil, da bi bil on izvršil ta zločin in je v tem tajuju vstrajal tudi tedaj, ko so tudi vse druge okolnosti dokazovale, da je on storilec tega grozodejstva.

Preiskavi natančno vse stanovanje, se je v toženčevi spalnici našlo v umivalniku vodo rožnate barve, kar je jasno dokazovalo, da je bil pred kratkim v oni vodi opran kak okrvavljeni predmet, in v ravno istem umivalniku se je našla brisalka, enaka oni, v kateri je bila zavita v morju najdena glava žrtve.

Na nekem košku se je našel kolač žice, enake oni, s katero je bil povit v morju najdeni omot z glavo žrtve, a v nekem drugem košu sta se našli dve okrvavljeni žepni ruti.

Konstatovalo se je tudi, da je bilo pred kratkim v peči sežgano nekaj obleke, in mej pepelom so se celo našli koščeni gumbiči.

V spalnici so na tleh ležali čevlji nesrečne ženske, a v neki omari v bližnji sobi so se našli, poleg papirjev in pisem, tudi toaletni predmeti, ženski pasovi in glavnik.

V neki drugi omari, v obliki knjižnice, so se našla peresa za ženski klubok, ženska srajca, čipke in koprene, a v nekem predalu mala ura budilka.

Pozneje so se pa našli v nekem skrivnem kotu te poslednje omare tudi dragulji, namreč 6 zlatih prstanov z dragimi kamni, par zlatih uhanov, srebrna ura, ovrtnica iz biserov, a poleg tega še en dvajsetkronski zlat in trije zlati po 20 frankov in dva noža za papir.

Vsi ti predmeti so predstavljali, glasom izjave zvedenca strokovnjaka, znatno vrednost in so bili vsi last žrtve ter so imeli biti sad groznega toženčevega zločina.

Našli sta se pa tudi dve bodali, eno večje a drugo manjše; našle so se tudi dolge škarje in sekira, in ti predmeti so bili last toženca ter so bili okrvavljeni.

Krvavi madeži so se našli tudi na tleh v spalnici in na nekih bledorumenih hlačah, ki jih je toženec imel na sebi, ko je izvršil zločin in ki so bile potem najdene viseče na hodniku, po katerem se pride v rečeni dve sobi.

In če že te okolnosti dokazujejo grozovitost in krvoločnost v izvršitvi zločina, zločinski namen storilca, da oropa svojo žrtev, kakor tudi da je toženec storilec tega grozovitega zločina, so se pa zvedele še druge, predhodne, istočasne in poznejše okolnosti, ki ne dopuščajo nikakega dvoma glede toženčeve krivde in glede načina, kako je on znal zamisliti, pripraviti in izvršiti zločin.

Ko se je iz posameznih kosov sestavilo skupaj truplo nesrečne ženske, so mogli zdravniški zvedenci konstatovati, da jej je bila zadana smrt s ponovnimi vbodi z nabrušenim, spičastim in ostrim bodalom.

Na truplu se je našlo 8 težkih ran, a od teh so bile tri smrtne.

Mej levimi rebri je bila dolga rana, sezajoča v notranjost in zadevajoča desno stran srca; na hrbtu je bila na desni strani globoka, v notranjost sezajoča rana, zadevajoča pljuča; na levi strani hrbta, takoj pod ramo, je pa bila tretja, tudi v notranjost sezajoča rana, ki je tudi zadevala pljuča.

Ravno te tri rane so bile spoznane za smrtne, in zdravniški zvedenci so konstatovali, da je bila rana mej levimi rebri ona, ki je povzročila takojšnjo smrt. Zdravniški zvedenci so tudi izjavili, da, sodeč po poziciji ran na hrbtu, je moral morilec napasti svojo žrtev, ko je stala po koncu.

Poleg še drugih petih ran, mej desnimi rebri, na desni strani prsi, na desni strani trebuha in pod desno pazduho, je imelo truplo nesrečnice še dve drugi rani: eno na desnem stegnu in eno na levi strani prsi, a ti dve rani je morilec zadal, ko je bila žrtev že mrtva.

Na obeh rokah, posebno pa na desni roki žrtve so se našle še štiri druge rane, a to so, po mnenju zdravniških zvedencev takozvane obrambne rane, rane namreč, ki si jih je nesrečna žrtev v brezupnem boju povzročila sama z nastavljanjem rok proti morilečevemu bodalu, da bi se branila.

In da se je nesrečnica skušala postaviti v bran napadalcu, dokazuje tudi dejstvo, da je toženec imel na obrazu rane, provzročene z nohtmi in da je imel desni prstanec vgriznjen.

Zdravniški zvedenci so tudi izjavili, da je truplo razrezal na kose nenavadno močan človek, z jako dobro nabrušenim orodjem, kar posebno dokazuje natančno razčlenenje ram in stegen.

Izjavili so še zdravniški zvedenci, da sta bodali, ki sta se našli v toženčevem stanovanju, popolnoma pripravni za provzročitev težkih in smrtnih ran, ki se jih je konstatovalo na truplu žrtve, in da sta bili isti bodali lahko vporabljeni tudi za razkovanje trupla, a glava je morala biti odsekana od trupla s sekiro, ki se jo je našlo v toženčevem stanovanju.

V obeh sobah se je našlo na tleh krvave madeže, a kemično-mikroskopična preskušnja je nepobitno dokazala, da je bila to človeška kri, kakor je bila človeška kri tudi ona, s katero so bile omazane one bledorumene hlače, ki so bile najdene viseče na hodniku toženčevega stanovanja in ki jih je toženec imel na sebi, ko je izvršil zločin.

Če se pa na bodalih, na sekiri in na škarjah ni potom kemične preskušnje konstatovalo krvavih madežev, je to, glasom

izjave kemičnih zvedencev, pripisati le dejstvu, da je bilo radi težavne raztopljivosti madežev, ki so se pa vendar opazili na rečenih orodjih, onemogočeno točno konstatirati da li so ali ne madeži krvi.

Na škarjah pa so se našle drobtinice človeškega mesa, kar dokazuje, da so bile škarje rabljene pri razkosavanju trupla.

Toženec Julij Födransperg, človek, ki ima za seboj jako črno prošlost in ki je bil že večkrat kaznovan za zločine izvira-joče iz lakomnosti po dobičku, se je že kot deček podal na pot zločina.

Komaj trinajstleten deček je bil toženec vkradel srebrno uro v delavnici urarja Mateja Raspagerja v Ljubljani, ter je bil radi tega — ker ni še imel 14 let — izročen redarstveni oblasti, da ga ista kaznuje.

Leta 1875. je bil toženec na okrajnem sodišču v Ljubljani obsojen radi tatvine na 24 ur zapora, ker je bil na javni ulici neki sedemletni deklici vkradel uhane iz ušes.

Leta 1882. ga je vojaško sodišče obsojilo na 14 mesecev ječe radi tatvine, in sicer ker je l. 1880., ko je služil pri vojakih, nekemu kmetu posestniku v Ebenfuhrtu, pri katerem je bil nastanjen za nekaj dni, vkradel iz zaprtega predala 120 goldinarjev.

Okrajno sodišče v Gradcu je meseca marca l. 1884. obsojilo toženca na 14 dni zapora radi goljufije, ker je bil nekoga čevljarja ogoljufal za škornje in za par čevljev.

Meseca avgusta istega leta je okrajno sodišče v Novem mestu obsojilo Födransperga na 7 mesecev ječe radi zločina goljufije, ker je namreč ogoljufal razne kmete v Krškem okraju za razne svote izdajajoč se za poverjenika kranjske deželne vlade, ki da ima nabirati denar za zgraditev bolnišnice v Krškem.

Z rozsodbo z dne 27. decembra l. 1884. omenjenega sodišča v Novem mestu, je bil toženec obsojen na 2 leti in pol težke ječe radi zločina obrekovanja, ker je bil po krivem obdolžil in ovadil nekoga svojega strica, da je falzificiral javne vrednostne papirje.

Meseca marca l. 1888. je okrajno sodišče v Kostanjevici obsojilo Födransperga na 6 tednov zapora radi tatvine, ker je bil iz zaprtega kraja vkradel gledališni daljnogled.

Te kazni, kakor tudi njegovo vedenje na iztoku, ko se je v dobi od l. 1895. do l. 1901. nahajal v Drinopolju in v Carigradu v službi družbe orientalskih železnic, iz katere službe je bil odslovljen radi velikih zlorab, ki jih je bil zakrivil v izvrševanju svoje službe, kakor tudi dejstvo, da je bil, ko se je nastanil l. 1901. v Trstu, odslovljen iz službe, ki jo je imel pri Lloyd, in potem istotako pri trgovcu z lesom Fr. Bergerju, vsa ta dejstva dovolj potrjujejo, da se sme toženca — kakor trdi policija — smatrati zmožnim, da se poslužuje vsacega sredstva v dosego svojih protizakonitih namenov.

In ravno ta tako črna toženčeva prošlost dokazuje, da se je v njegovi pokvarjeni duši mogla poroditi misel na tako krut zločin, ki ga je on izvršil v jutro dne 25. julija v svrhu ropa.

Še od meseca februarja m. l., ko je bil toženec odpuščen iz službe pri trgovcu Fr. Bergerju, se on ni pobrigal, da bi si našel službo, da bi si s poštnim delom zaslužil sredstva za življenje. Ostal je od tedaj brez službe in zatekal se je za pomoč k neki Katarini Celiči, ki je lastnica hiše, v kateri je bil izvršen zločin, in ki je bila Födranspergu posebno naklonjena ter mu je bila poverila upravo hiše in mu dajala večkrat celo kako svoto denarja ter mu prepuščala stanovanje, v katerem je on izvršil zločin.

Prve dni meseca julija se je toženec, ki ni imel denarja, izrazil proti Celičevi — kakor je ta izpovedala — da namerava zastaviti nekaj perila, in jo je s tem pregovoril, da mu je dala 10 kron.

Njegov zli instinkt in njegova lakomnost po dobičku sta mu navdahnila misel na zločin. Dejal se je torej na delo, da doseže svoj zločinski namen ter je zamislil in vporabil vsa sredstva, da bi njegov

zločin ostal tajen, ali pa, če bi se prišlo zločinu na sled, da bi ne padel sum na njegovo osebo.

Meseca julija, in sicer sredi tega meseca, je bil toženec začel zahajati v kavarno „chantant“ Gambrius, kjer se je ravno tedaj producirala kakor pevka vmorjena Fabry z drugimi svojimi tovarišicami.

Istega meseca je bila tu v Trstu tudi šansonetka Ilona Kovacs, ki se je nastanila v II. nadstropju hiše št. 6 v ulici dell'Acquedotto, in sicer skupaj s pokojno Fabry, s katero sta živeli skupaj do dne 21. julija, ko je Ilona Kovacs zapustila Trst in odšla v Gorico.

Tekom tedna, predno je bila Ilona Kovacs odšla v Gorico, je pok. Fabry prejela od današnjega toženca dve pismi, v katerih je on zatrjal, da je zaljubljen vanjo in jej izrazil, da bi jo rad vzela za ženo, samo če bi se odpovedala petju. Prosil jo je tudi za sestanek.

Pokojna Fabry je pa po nasvetu prijateljice odgovorila Födranspergu, da mu ne da sestanka ter mu dala obenem razumeti, da jo sme obiskati na njenem stanovanju dne 19. julija popoldne.

Toženec je res prišel na stanovanje pokojne Fabry dne 20. julija popoldne, in ob tej priliki je toženec, ki se je bil že trdno odločil, da izvrši svojo namero, se sladkimi besedami in lažnjivimi obljubami premotil nesrečno Fabry, da bi prišla živeti k njemu.

V nadi na boljše in udobnejšo bodočnost se je dala nesrečna Fabry premotiti po lažnjivih obljubah. In res je šla vbova Fabry dan po gori povedanem sestanku skupaj s Födranspergom v Rojan, da si ogleda ono nesrečno hišo, v kateri je ona malo dni pozneje imela najti smrt.

Ravno isti dan je pokojna Fabry, vrtniša se iz Rojana, povedala svoji prijateljici Iloni Kovacs, da je zadovoljna združiti se s Födranspergom in da bo šla stanovat k njemu v Rojan že naslednji dan, 22. julija.

Zdi se pa, da je vendar tudi neka žalostna misel navdajala pokojnico, ko je bila sklenila, da gre k Födranspergu, kajti predno je prijateljica Ilona odšla, jej je nesrečna Fabry izrazila slutnjo, da bi jej sreča mogla biti nemila.

Födransperg, ki tedaj, kakor že rečeno, ni imel denarja, je znal, da doseže svoj zločinski namen, vporabi sredstva, ki še bolj jasno dokazujejo njegovo hudobnost in pa njegove dobro prevdarjene priprave, da bi se o zločinu ne zvedelo, a če bi se zvedelo, da bi ne padel nanj nikak sum.

Ker se mu ni bila posrečila goljufija, katero je bil poskusil izvesti pri škofijskem ordinarijatu v Trstu, kjer se je bil — z namenom, da se sleparijo pridobi znesek preko 50 kron — predstavil ravnatelju škofijske pisarne, mons. Petru Flego, kakor kabinetni kurir avstro-ogrškega poslanstva pri Vatikanu in lagal, da je na svojem uradnem potovanju z Dunaja v Rim izgubil vlak na postaji Nabrežina in da je tako ostal brez sredstev za nadaljnjo potovanje, — ker se mu ta goljufija ni bila posrečila, se je torej toženec obrnil najprej na Celičevu in slednjic na svojega bivšega gospodarja Fr. Bergerja.

In res je toženec — ki se mu je bilo posrečilo, da je nesrečno Fabry se svojimi obljubami premotil, da je res verjela, da je hiša v Rojanu njegova in da razpolaga tudi z denarjem, ker jej je bil obljubil celo, da jej podari zlato torbico in K 500, da bo mogla napraviti zabavni izlet —, one dni na vse načine skušal priti do denarja, da bi tako pred svojo žrtvijo izgledal kakor denaren človek.

Dne 22. julija se je torej obrnil na Celičevu in jej lagal, da ima napraviti neko dobro špekulacijo, ki da mu bo dala 100 do 150 kron dobička, da ga je namreč neki njegov znanec prosil, naj bi za nekaj dni vsprejel v svoje stanovanje v Rojanu neko mlado žensko, gospodično dobre obitelji, ki da je bila pobegnila od doma in s katero da bo oni njegov znanec odpotoval v Tunis. No, s tem je pregovoril Celičevu, da mu je dala 40 kron, katere jej je on obljubil vrniti naslednjo soboto.

V petek, dne 24. julija si je toženec vsodil 40 kron pri svojem bivšem gospodarju Fr. Bergerju.

Trden v svojem sklepu, da izvrši nameravani zločin, je toženec pregovoril nesrečno Fabry, da je zapustila stanovanje v ulici dell'Acquedotto, in da se je v četrtek, dne 23. julija podala z njim v njegovo stanovanje v Rojanu in obenem prenesla tja tudi vse svoje stvari.

Kakor hitro je Celičeva zapazila, da ne odgovarja resnici, kar jej je bil Födransperg povedal o prošnji nekega znanca, naj bi vsprejel ono žensko za nekaj dni na stanovanje, ampak da je bil Födransperg privedel k sebi ono žensko s povsem drugačnimi nameni, mu je to takoj v petek, dne 24. julija, očitala in zahtevala, naj jej vrne denar, ki mu ga je bila ona dala prejšnjo sredo.

Födranspergu se je pa posrečilo, da jo je zopet pregovoril, da mu je verjela, da je ono žensko res vsprejel na stanovanje na prošnjo nekega znanca.

In tako je Födransperg odpravil Celičevu tudi popoldne istega dne, ko je bila zopet prišla k njemu na stanovanje in mu očitala njegovo postopanje.

Tako je napočilo jutro dne 25. julija, ko je Födransperg izvršil svojo zločinsko nakano.

Mej 9. in 10. uro popoldne so nekateri delavci, ki so kopali na vrtu tik hiše, in še drugi ljudje začeli neko ropotanje v toženčevem stanovanju.

Na to so rečeni ljudje čuli ženski krik, ki se je ponavljal in ki je izražal strah in pozival na pomoč.

Niti iz daleka domnevajoči grozni prizor, ki se je moral odigrati v tistem hipu v stanovanju, so ljudje, ki so bili slišali vpitje, mislili, da je bilo prišlo le do kratkega prepira z besedami, o čemer jih je prepričalo tudi dejstvo, da jim je Födransperg, ki ga je v to naglana skrb, da izvrši svojo namero, natvezel, da je prišlo mej njim in mej žensko do prepira, ki da ga je bila provzročila ona.

Ko je izvršil vmor, se je Födransperg pokazal na pragu hiše golorok in v bledorumenih hlačah ter velel delavcu Josipu Piščancu, ki je delal na vrtu, naj mu napolni z vodo neki cinasti vrč. In temu delavcu, ki je bil opazil, da je opraskan po obrazu in na desni roki, je Födransperg rekel, da je imel prepir z ono žensko, ker da je bila zahtevala, naj jej da denarja. Dodal je še, da bo šel takoj na policijo in da jo bo dal spoditi iz hiše.

V tem smislu je govoril toženec, ko je šel pol ure pozneje preoblečen od doma, tudi z Marijo Göttinger, ki stanuje v prtiličju iste hiše, in Eleonoro Righler, stanujočo tam blizu, ki sta bili slišali vpitje. Truplo nesrečne žrtve je še toplo ležalo na tleh, ko je toženec, očistivši se krvi, takoj začel izvajati svojo podlo namero, da namreč nesrečnici odnese denar in druge stvari.

In res, ob 10. uri je prišel toženec bled in razburjen k Celičevi in jej rekel, da ona ženska odide popoldne se svojim ljubčkom. Ker ga je Celičeva vprašala, kdo da ga je opraskal, jej je on povedal, da je imel hud prepir z ono žensko, da je pa ženska izzvala ta prepir, ker je trdila, da sta jo on in njegov znanec hotela ogoljufati.

Naslednjega dne, bila je nedelja, je popoldne prišla Celičeva v Födranspergovo stanovanje. Födransperg jo je pustil v spalnico, a ni jej dovolil v sosednjo sobo, rekši, da je v oni sobi očistil pód in ga namazal z lanenim oljem.

Povedal jej je ob tej priliki, da mu je ona ženska dala 10 kron, da ga oškoduje za nadlegovanje, ki mu je je dajala one dni in pa zato, da jej pošlje njeno prtljago na naslov, ki mu ga bo naznanila.

Mej tem pogovorom je pa toženec izročil Celičevi 8 zlatih Napoleonov, rekši, da je njegov znanec pred odhodom dvignil ta denar v neki banki. Izročivši to svoto Celičevi, jej je povedal, da ima on še dva zlata Napoleona shranjena v omari.

Naslednji dan okoli poludne se je nahajal toženec v stanovanju Celičeve in mu je ta pripovedovala o ženski glavi, ki je bila ono jutro najdena v morju, ko je prišel k Celičevi neki policijski agent in vprašal po Födranspergu, Celičeva, nič hudega sluteca, mu je rekla, da je Födransperg že odšel, a opazila je, da se je bil toženec vmaknil v kuhinjo, kakor da bi se hotel skriti. Takoj po odhodu policijskega agenta, je pa toženec z vso naglico zapustil stanovanje Celičeve.

Zvedelo se je pozneje, da je toženec dne 27. julija popoldne vrnil posojilo, ki ga je bil dobil nekaj dni prej pri Bergerju, in da je ta dolg plačal z dvema zlatima Napoleonoma. Istega popoldne je bil toženec tudi pri raznih trgovcih, kjer je skušal prodati razne predmete, ki jih je bil vzel svoji žrtvi. Urarju Ivanu Plisca je prodal neko zlato iglo in neke koralde za malo stotink, a starinarici Emi Hirsch je prodal neko toaletno škatljo iz celuloida. Rečenemu urarju Plisca in pa trgovcu Nagelschmiedu, kateremu poslednjemu je bil ponudil na prodaj pisalno pripravo, kakor tudi trgovcu Marku Mustacchi, kateremu je hotel prodati potno torbo, rute, nogavice in še neko malenkost, je rekel, da ima doma še mnogo predmetov, ki so bili last njegove soproge, vmrle pred enim letom, in da se hoče teh predmetov iznebiti, ker da noče hraniti žalostnih spominkov.

A vspricho vsega tega dokazilnega gradiva, ki jasno dokazuje, kako je toženec, nagnan po zlem namenu, in svrhu ropa premišljeno zasnoval zločin in ga potem izvršil, vspricho vseh teh dokazov se Födransperg s hladno nemarnostjo proglašala nedolžnim, sklicujoč se na neverjetne okoliščnosti, kar pa le še bolj dokazuje njegovo slabo vest in njegovo pokvarjeno dušo.

Toženec sicer priznava, da je nesrečna Fabry prebivala v njegovem stanovanju v Rojanu, ampak on da jo je bil vsprejel le na prošnjo nekega svojega znanca, imenoma Karleto, kateremu pa ne ve priimka. Priznava, da je nesrečna Fabry bivala pri njem v četrtek, petek in soboto (23., 24. in 25. julija), a trdi da je odšla iz njegovega stanovanja se svojim ljubčkom rano

v nedeljo, dne 26. julija zjutraj, ker da sta bila z ljubčkom sklenila odpotovati ono jutro.

Priznava tudi toženec, da je v soboto, dne 25. julija popoldne imel prepir z nesrečno Fabry, a vstraja v trditvi, da ga je bila ona provzročila z očitanjem, da sta bila on in njen ljubček sporazumljena, da jo ogoljufata za denar.

In takih opravičevanj, ki dokazujejo, kako zamen skuša prikriti svoj zločin, se je toženec poslužil, ko so se mu predočile one okoliščnosti, ki pričajo o namenu, radi katerega je on zadal smrt nesrečni ženski.

Priznavajoč, da je res bil v posesti onih zlatih Napoleonov, ki jih je izročil Celičevi in Bergerju, skuša toženec opravičiti posest tega denarja trdeč, da mu ga je dal oni njegov znanec za usluge, ki mu jih je on storil. Glede onih predmetov, ki jih je že prodal in glede onih, ki jih je bil skušal prodati, trdi toženec, da mu jih je podarila pokojna Fabry, a glede onih predmetov, ki so bili najdeni v skrivališču v omari, trdi, da jih je morala skriti tja pokojnica sama pred odhodom.

Ko se je pa po odkritju zločina našlo v njegovem stanovanju razkosano truplo žrtve, je toženec najprej trdil, da je one kose človeškega trupla, one omote moral prinesiti zločinec v noči od nedelje na ponedeljek (25.—26. julija), preplezavši s pomočjo kake lestve okna njegovega stanovanja: a pozneje je trdil, da je moral morilec prinesiti one omote v njegovo stanovanje v ponedeljek popoldne po 7. uri, kajti on da ni ničesar opazil v svojem stanovanju pred 7. uro, ko je bil odšel od doma.

Vspehi preiskave, o kateri so navedene gori vse okoliščnosti, ki se osredotočajo na toženca, so pač očitveni in jasni dokaz, da je toženec, nagnan po svojem brutalnem instinktu in z roparskim namenom, potem ko je s prevaro zvabil v svoje stanovanje vbovo žrtve, isto zavratno vmoril, ji potem odvzel vse njene stvari in dovršivši zatem svoj grozni načrt razkosaje nesrečno truplo.

Toženec priznava pa, da se je 23. ali 24. julija predstavil v pisarni škofijskega ordinarijata kakor kabinetni kurir avstro-ogrškega poslanstva pri Vatikanu, in da je na tak sleparski način skušal ogoljufati mons. Petra Flego za znesek K 70. —, trdi pa, da ni bil njegov namen ogoljufati, ampak le poskrbeti si nekoliko denarja, ker ga ravno one dni ni imel.

Ali kazni ki jih je že prestal radi goljufij in njegova posebna narava, da si pomaga z varanjem, pojasnjujejo dovolj, da je pod gori rečenimi okoliščnami skušal zakriniti zločin goljufije.

Radi gori navedenega in z ozirom na §§ 14, 51, 56, 112. kaz. post. reda, c. kr. državno pravdnništvo v Trstu

obtožuje

Julija Födransperga pok. Evalda in Marije roj. Dolnac, iz Kamnika na Kranjskem, 48 let starega (roj. 27. marca 1860, pristojnega v Kostanjevico v Krškem okraju, vdovca, očeta dveh otrok, privatnega uradnika v zadnjih časih brez službe, že kaznovanega: I. da je dne 25. julija 1908. zjutraj, v stanovanju v I. nadstropju hiše št. 272 v Rojanu, z namenom, da vmori Lucienne Fabry alias Florentina Fabre in v svrhu, da si prilasti denar, dragocene predmete in druge premičnine, ki so bili lastnina rečene Fabry, na zavraten način rečeno Fabry ponovno zabodel se spričastim in rezilnim orožjem, zadavši jej tako več ran, katerih eno mej levimi rebri, ki je, sezajoča v notranjost, zadela v desno stran srca in tako provzročila smrt, ki je nastopila malo hipov pozneje, in da si je prilastil denar, dragocene predmete in druge premakljive predmete, ki so bili lastnina prej rečene Lucienne Fabry — torej zločina zavratnega roparskega vmora, predvidjenega v §§ 131, 135, št. 1, 2 kaz. zak. in kaznjivega v smislu § 136 kaz. zak. — II. da se je dne 23. ali 24. julija 1908. tu, predstavil ravnatelju pisarne škofijskega ordinarijata, mons. Petru Flego, in da se je temu lažljivo izdajal za kabinetnega kurirja avstrijskega poslanstva pri Vatikanu in lagal, da je na uradnem potovanju na postaji Nabrežina zamudil vlak, s katerim je potoval v katerem da je bil pustil svoj kovček, ter tako ostal začasno brez sredstev za nadaljevanje potovanja — in da je s tem, v svrhu da si prilasti svoto denarja preko 50 kron, z zvitiim prigovarjanjem nadevajoč si lažnjiv značaj in skrivajoč se za lažnim videzem skušal premotiti rečenega mons. Flego, vsled česar bi bil ta, oziroma škofijski ordinarijat imel pretrpeti škodo v znesku preko K 50. —, — ne da bi bil dosegel svojega namena, ker ga je mons. Flego zavrnil — in da je s tem se lotil dejanja, ki bi bilo dovedlo do resničnega izvršenja nameravane goljufije, katere izvršitev je pa bila prepričana radi od drugod vmes došlih ovir — torej zločina poskušane goljufije, predvidjenega v §§ 8, 197, 200, 201 d kaz. zak.

Mej čitanjem obtožnice si je toženec večkrat brisal oči, posebno pa, ko je čitanje prišlo do točke, kjer se pripoveduje, kako je on svojo žrtve zvabil v svoje stanovanje, in pa kjer se pripoveduje o kaznih, ki jih je prestal. Proti koncu obtožnice so mu pa solze kar drle iz oči. Videti je, da je skrajno razburjen.

Po prečitjanju obtožnice je pričelo zasliševanje obtoženca.

Obtoženec priznava zločin.

Predsednik je pozval toženca, naj se približa in ga na to vprašal če je slišal, česa ga dolži obtožnica. A na to mu stavi vprašanje:

— Se-li priznavate krivega vmora na osebi pokojne Fabry?

A toženec na to, tresoč se na vsem telesu in jokaje:

— Da, gospod predsednik!

— Torej se priznavate krivega?

— Da, ali jaz tega nisem hotel storiti. Vmori sem jo, a nisem jo hotel vmoriti.

— Se-li priznavate krivim — ga je vprašal predsednik tudi glede poskusa sleparije v škofijskem ordinarijatu?

— Ne!

— Pa ste vendar bili pri mons. Flego in skušali od njega dobiti denar.

— Da to je res, ampak hotel sem si le vsoditi ta denar, a ne prigoljufati ga.

Na to je predsednik velel tožencu, naj pove vse natančno, kako se je zvršila vsa stvar mej njim in njegovo žrtvijo.

Toženec je na to začel pripovedovati, da je spoznal pokojno Fabry kakih 8 dni pred dogodkom v restavraciji „Gambrius“. To je bilo nekega večera, ko je bil on šel na predstavo v rečeno restavracijo. Po predstavi sta šla skupaj v kavarno. On da je čutil posebno nagnenje, da, celo ljubil jo je (ironično mrmljanje mej občinstvom). On jej je predlagal da bi se poročila. Ona mu je povedala, da ima sina v Tunisu. On jej je na to ponudil, da vzame k sebi tudi njenega sina in jej predlagal, da gresta — pozneje nekdanj — skupaj v Tunis ponj.

Ona da je prišla k njemu že v sredo. Ker je on imel delavce na vrtu, je ostal z njo doma, da nadzoruje delavce. Po kosilo da je pošiljal kakega dečka v Boletovo gostilno v Rojan.

Na predsednikovo vprašanje, kdo da mu je dajal denar za kosilo, je toženec dejal, da je imel še nekaj svojega denarja.

Preds.: Kako ste imeli svoj denar, ko vam je Celičeva morala dajati 10 kron na mesec za tobak?

Tož.: Bil sem ravno nekaj dni prej prodal srebrno uro za 36 kron.

Dan pred dogodkom da je bila prišla Celičeva k njemu v Rojan in ga zmirjala in psovala, ker je bila zvedela, da ima tujo žensko v hiši. On in Celičeva sta se prepirala na vrtu pred hišo, a Lucienne Fabry je bila v hiši in je najbrže slišala vse, kajti, ko je Celičeva odšla in se je on vrnil v stanovanje, ga je takoj vprašala, kaj da je bilo in kdo da je ona ženska. On da jej je povedal, da je gospodinja hiše.

Onega usodepolnega jutra, okoli 7. ure, je Lucienne Fabry odšla od doma, dočim je bil on še ostal v postelji, ker tako rano ni imel kam iti. Dobro uro pozneje, okoli 8. ure in pol, je čul trkati na vrata. On je šel odpret. Bila je ona, ki se je bila vrnila. Imela je nekam čuden obraz, a ž njo je bila neka deklica. Takoj, ko je prišla v stanovanje, se je začela pripravljati, da odpotuje, dočim je prej nameravala odpotovati se le dne 5. avgusta. On da jo je vprašal, čemu da hoče že tedaj odpotovati, a ona mu je velela, naj jej da denar. Zahtevala je od njega 250 frankov. On jej je rekel, da jih nima v onem hipu, a ona je vstrajala pri svoji zahtevi. Odprla da je eno njegovo omaro in začela iz nje metati vse, kar je bilo v njej, ter mu rekla, da mu razbije vse pohištvo, če jej ne da denarja. Ker ji on ni mogel vsreči, ga je začela v francoskem jeziku psovati. Rekla da mu je „malopridnež“ in druge take besede in mu pljuvala v obraz. Njega da je bilo sram pred sosedi, da ona ženska tako kriči nad njim.

Ko je pa ona skočila proti njemu in ga začela z dolgimi nohtmi praskati po obrazu, ni vedel on več, kaj bi počel.

Komaj meter daleč od njega je na neki mizi ležalo bodalo. Pograbil je bodalo in jo z njim dregnil, a ne za to, da bi jo vmoril, ampak za to, da bi jo odpodil od sebe.

Od tega hipa dalje, da se ne spominja kaj da je storil. Ve, da je šel pozneje na prag hiše in rekel enemu delavcu, naj mu prinese vode, da se je umil, ker je bil opraskan, na kar je pustil vse skupaj in odšel. Sel je najprej k Celičevi in ji povedal, da je imel prepir z ono žensko, in sicer da je prepir navstal radi tega, ker je bila ona, Celičeva, dan prej prišla k njemu na stanovanje in zmirjala zaradi one ženske.

Povedal je še, kako je bil šel potem obedovat, a ne ve, če je bil šel v Barkovlje, ali v Rojan v Boletovo gostilno. „pa nisem imel nič kaj pravega apetita“ je rekel.

Zatem je povedal, kako se je vrnil okrog 2. ure domov. Povedal je še, kako da je truplo razkosal. Po noči pa — namreč v soboto in nedeljo — da ni mogel spati in da je hodil gor in dol po stanovanju in po vrtu.